

Posudek magisterské diplomové práce

Autor/ka práce: Jakub Svoboda

Název práce: Nenormativní těla v performance a performativním umění

Posudek vedoucí/ho práce ✕

Posudek oponenta/ky ✓

Autor/ka posudku (jméno, příjmení, pracoviště): Michal Šimůnek, K

Hodnocení obsahu a výsledné podoby diplomové práce (A/výborně – B/velmi dobře – C/dobře – D/dobře s výhradami – E/dostatečně – F/nedostatečně – nedoporučeno k obhajobě)

Vhodnost zvoleného cíle a přístupu práce.....	B
Relativní úplnost zpracované literatury ke zvolenému tématu.....	C
Schopnost kriticky vyhodnotit a použít odbornou literaturu.....	D
Logičnost struktury práce, souvislost jejich kapitol.....	C
Jazyková a stylistická úroveň práce.....	D
Dodržení citační normy (pokud se v textu opakovaně vyskytují přejaté pasáže bez udání zdroje, práce nemůže být doporučena k obhajobě)	E
Obrazové přílohy v dostatečném rozsahu, oprávněnost a vhodnost příloh, grafická úprava.....	A
Původnost práce, přínos k rozvoji oboru.....	B
Celkové hodnocení diplomové práce.....	C

Slovní hodnocení diplomové práce včetně otázek, k nimž se diplomant/ka musí při obhajobě vyjádřit:

Diplomová práce Jakuba Svobody se věnuje scéně na pomezí performativního a tanečního umění, zejména pak jejímu vývoji v posledních přibližně deseti letech, a to s cílem postihnout diskurzivní prostor, který je na performativní/taneční scéně utvářen zejména kolem koncepce nenormativního těla. Práce se výrazně věnuje české scéně, řada částí práce však adekvátně a nutně zmiňuje i světové souvislosti (např. historie taneční balroom kultury, medailonky umělců formujících tuto scénu apod.). V tomto smyslu jsou téma a cíle práce relevantní, byť samotné zpracování se v několika ohledech pohybuje na okraji odborného stylu: nedostatky trpí práce s literaturou a zdroji, způsob práce s rozhovory, metodologické a konceptuální ukotvení.

Jakub Svoboda sám dlouhodobě působí na české performativní/taneční scéně a zajisté je jejím velkým znalcem. Role insidera může být pro badatelskou práci přínosná díky hlubokému předporozumění zkoumané problematice, zároveň však problematizuje možnost kritického odstupu a zvyšuje riziko toho, čemu antropologové říkají "homeblindness" (omezená schopnost vidět za tím, co se jeví být zjevné a samozřejmé, cosi nesamozřejmého a hodného pozornosti). Proto psaní o tom, čeho jsem součástí, vyžaduje sledování nějakého jasného metodologického rámce, který může výzkumníka zavést v jemu známém terénu i na cesty (myšlenky, souvislosti), které sám ještě neprošel. Vhodná by zde byla například autoetnografická metoda nebo alespoň systematičtější práce se sběrem dat v rámci rozhovorů (například využití techniky hloubkových narativních rozhovorů). Namísto zřetelného metodologického rámce však autor sledoval zejména vlastní intuici (což by mohlo být ještě přijatelné), kterou však nedokázal podříditi zřetelnému systému, který by ukotvil jeho pohyb v terénu a jeho argumentaci.

Práce s literaturou je nedůsledná. Autor pracuje s řadou relevantních a důležitých textů, zpravidla je však nedokáže integrovat do textu způsobem, který by jeho argumentaci smysluplně posouval kupředu. Knihu C. Woodové *Performance in Contemporary Art* redukuje na popis rozdílů mezi *já, my a ono* a dále jen konstatuje, že "Kniha mi pomohla se zorientovat v těchto různých přístupech a objevit nové umělkyně*umělce z Asie nebo Afriky, které jsem z evropského nebo amerického kontextu doposud neznal. Pomohla mi do hloubky proniknout do některé problematiky performance a performativních děl z historie a zamyslet se také nad některými spojitostmi mezi umělkyněmi*umělci." To je značně vágně formulovaný přínos. V čem spočívá například onen hluboký průnik, který kniha autorovi umožnila? Obdobně Jurgensonovu knihu *The Social Photo*, která má potenciál zajímavých způsobem propojit témat práce s vizuální kulturou a technickými obrazy (a tedy se studijním oborem, který touto diplomovou prací autor zakončuje), však autor de facto recenzuje (což je zbytečné), přičemž jeho dílčí připomínky mají zpravidla jen omezenou souvislost k samotnému tématu práce.

Autor dále například hovoří o taneční scéně jako o subkultuře, avšak nebere si k ruce žádný z klíčových textů, který by mu pomohl subkulturní aspekty lépe postihnout (nabízí se například kniha *Subcultures: The Meaning of Style* od D. Hebdige, texty S. Halla či J. Fiskeho o dynamice populární kultury). V obdobném smyslu autor nehledá literární oporu pro své úvahy o performativitě (viz např. E. Goffman a jeho kniha *Presentation of Self in Everyday Life*), ne-normativitě a stigmatizaci těla a tělesnosti (opět např. Goffmanova kniha *Stigma: Poznámky k problému zvládnutí narušení identity*, klíčové texty M. Foucaulta atd.). Kromě této nedůsledné práce s literaturou se v seznamu literatury objevuje řada titulů (Vanninoho *Non-Representational Methodologies*, *Power Button* od Rachel Plotnick, Benjaminova stať *The Work of Art in the Age of Mechanical Reproduction*), které však autor v práci vůbec neodkazuje a de facto s tématem práce nemají žádnou souvislost (těžko ji hledám zejména u Rachel Plotnick, non-reprezentativní teorie by mohla být pro zpracování tématu důležitá, autor s ní však nijak nepracuje).

Rozhovory mají spíše publicistickou než badatelskou povahu, autor kromě prostého přepisu rozhovorů s nimi nijak dále nepracuje, tedy zpravidla pouze na závěr stručně shrne to, co v nich zaznělo. Na druhou stranu je nutno uvést, že rozhovory jsou vydařené alespoň v tom, že plynule navazují na text autora, který zpravidla smysluplně rozvíjejí či potvrzují.

Přínosné jsou tak zejména "historiografické" pasáže, které jsou adekvátně popisné (co, kdo, kdy, kde a jak) a které jsou pro outsidera (mezi které rovněž patřím) informativní. Autorovi se myslím podařilo rovněž postihnout základní témata a klíčové osobnosti, kolem kterých se komunita na pomezí taneční a performativní scény utváří (zejména kapitola *New Way*). Diplomová práce je však více než badatelským textem jakýmsi autorským manifestem (jak Jakub Svoboda chápe taneční kulturu, performance, queer umění, LGBTQ+ komunitu atd.). Přesto však naplňuje potřebná kritéria pro přijatelnou kvalifikační práci. S ohledem na výše uvedené ji hodnotím jako dobrou (C).

Otázky k obhajobě:

Na taneční/performativní scéně mě zaujal určitý rozpor (alespoň já to jako rozpor vnímám) mezi A) non-konformitou, kontra-kulturní rétorikou, aktivismem, subverzí vůči stereotypům v oblasti sexuality a tělesnosti a autentickou snahou o od-stigmatizování jinakostí a B) současnou konformitou a nekritičností vůči konzumeristickým a komercializovaným aspektům, které se mi zdají být na taneční/performativní scéně patrné (hédonistický konzum oděvních komodit, propojování s módním průmyslem, self-branding na sociálních sítích). Např. specifický módní styl jakožto klíčový materiální aspekt identity členů subkultury je v některých případech vysoce komercializovaný (značka Hood by Air). Nejsou luxus a okázalá spotřeba v symbolické rovině protikladem kontra-kulturní rovnostářské rétoriky?

Datum: 22/06/2021

Podpis: